

University of Groningen

De gemeentelijke 'Omtzigt'

Munneke, Solke

Published in:
De Gemeentestem

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2021

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Munneke, S. (2021). De gemeentelijke 'Omtzigt'. *De Gemeentestem*, 2021(7525), 507. Artikel Gst. 2021/85.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

De gemeentelijke ‘Omtzigt’

Gst. 2021/85

Redactioneel

Art. 68 Gw, waarin het parlementaire inlichtingenrecht is geregeld, staat op het moment, als gevolg van de toeslagenaffaire, volop in de belangstelling. Een ingrijpende herinrichting van de informatiehuishouding is door het kabinet aangekondigd, die erin moet resulteren dat de Staten-Generaal beter worden geïnformeerd en zij hun rol als tegenmacht beter kunnen waarmaken.

Concreet gaat het om een aantal veranderingen: a) Meer duidelijkheid over de juridische verplichtingen die uit art. 68 Gw voortvloeien. Zo is nu (hernieuwd) vastgesteld dat art. 68 Gw een *individueel* recht op inlichtingen bevat, en dat ook *documenten* onder de werking van dit inlichtingenrecht vallen. b) Een herinterpretatie van de verschoningsgrond ‘strijd met het belang van de staat’, die ertoe moet leiden dat met het inroepen daarvan terughoudend(er) wordt omgesprongen. Zo heeft het kabinet aangekondigd dat persoonlijke beleidsopvattingen geen zelfstandige grond meer zullen zijn om een beroep te doen op de grondwettelijke weigeringsgrond. c) Heel belangrijk: het feitelijk op orde brengen van archieven en informatiesystemen zodat informatie beter kan worden ontsloten en teruggevonden. Deze enorme operatie wordt, dat moet gezegd, op rijksniveau momenteel voortvarend aangepakt. En d), vermoedelijk het lastigste punt, een *cultuurverandering* die ertoe moet leiden dat op een open en transparante wijze met de inlichtingenverstrekking aan het parlement wordt omgesprongen.

Ook op decentraal niveau kennen we dergelijke inlichtingenrechten (art. 169 en 180 Gemw, art. 167 en 179 Provw) en veel van de moeilijkheden die zich daaromtrent voordoen, vertonen een grote gelijkenis met datgene waar ‘Den Haag’ momenteel mee bezig is. Denk aan de vraag hoever het inlichtingenrecht van individuele volksvertegenwoordigers precies reikt: Een raadslid kan soms meer vragen dan een geheel ambtelijk apparaat in redelijke tijd aan antwoorden op papier kan zetten. Of denk aan (geheime) informatie met betrekking tot samenwerkingsverbanden waarover een college beschikt; in hoeverre moet die in een openbare vergadering worden gegeven? En hoe zit het met de bescherming van ambtenaren die, misschien wel meer nog dan op landelijk niveau, in een veilige omgeving moeten kunnen werken zonder vrees dat zij zelf onderdeel van het publieke debat worden? En denk ook hier aan de archieven en informatiesystemen die, vermoedelijk, in veel gevallen dezelfde gebreken vertonen als landelijk. Het opschonen, bijwerken en moderniseren daarvan zal een vermogen kosten. Waar moet dat budget vandaan komen, nu wel duidelijk is dat de meeste gemeenten door hun reserves heen zijn?

Er is met andere woorden alle reden om in de discussie over art. 68 Gw ook de decentrale overheden te betrekken: zij worstelen met dezelfde vragen, zoeken naar vergelijkbare oplossingen en zij zijn deels, als uitvoerders van Haags beleid, ook niet los te zien van de informatie-uitwisseling op centraal niveau. Het betrekken van de decentrale overheden zou voor het Rijk bovendien ook nog best eens voordelig kunnen zijn. Er zijn zeker *best practises* op gemeentelijk niveau waarvan veel valt te leren, en ook de wettelijke regeling zelf is, met bijvoorbeeld zijn codificatie van een actieve inlichtingenplicht en een wettelijke geheimhoudingsregeling, verder gevorderd dan onze Grondwet. Modernisering van het inlichtingenrecht vraagt om een gezamenlijke aanpak!